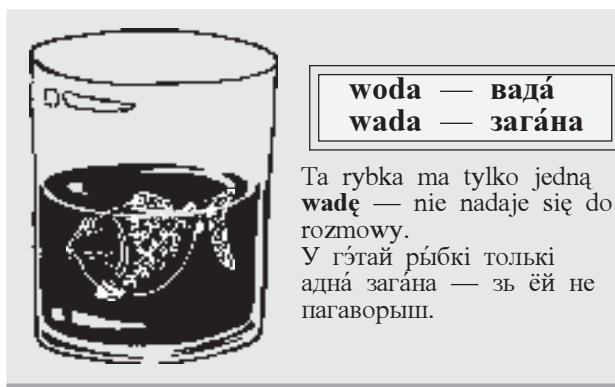

KAMUNIKAT.org

ПРАСТОРА — PRZESTRZEŃ
ГЕАГРАФІЯ — GEOGRAFIA

woda — вада́
wada — за́гана

Ta rybka ma tylko jedną wadę — nie nadaje się do rozmowy.
У гэтай рыбкі толькі адна за́гана — зь ёй не пагаворыш.

832

1. **ciecz** — ва́дкасыць
2. **płyn**
płyn do golenia — ва́дкасыць для галéння
woda — вада́
Woda się leje. — Вада́ ліéцца.
łuk wody — глыток вады
głębia wody — глыбіня́ вады
ton wody — водная тонь
woda oligocenińska — артэзіянская вада́
woda pitna — пітна́я вада́
woda źródlana — крыні́чная вада́
woda niezdatna do picia — вада́, непрыда́тная для піцця́
deszczówka — дажджавая́ вада́
woda gazowana — газавана́я вада́

833

- A:** **akwen** — акваторы́я
akwen oceanu — акваторы́я акіяну
basen — басéйн
kąpielisko — купа́льня
plywalnia — басéйн для пла́вання
studnia — 1. стúдня
2. калодзеж

- B:** **fontanna** — фанта́н
słuchać jak szemrze fontanna — слúхаць, як шамрэе фанта́н

- C:** **gejzer** — гэ́йзер

834

- A:** 1. **źródło** — 1. вы́ток
źródło rzeki — вы́ток ракі
źródło mineralne — мінеральна́я крыні́ца
■ **źródło inspiracji** — ■ крыні́ца натхнё́ння
2. **krynica** — 2. крыні́ца

rzeka — рака́

- Dniestr** — Дняпро
karać się w Dnieprze — купа́цца ў Дняпры́
Prupiec — Прэ́шыць
Dźwina — Дзьві́на
Dunaj — Дуна́й
Niemen — Нёман
Nil — Ніл
Ren — Рэ́йн
Odra — Одрэ́
Nysa — Ні́са

3. **zdrój** — 3. бру́я
■ **zdroje lez** — ■ руча́й сьлёз

- B:** 1. **strumień** — струме́нь
2. **struga**
strumyk — 1. струме́ньчык
2. цуро́к

- ruczaj** — 1. руча́й
2. руча́іна

- nurt** — 1. плы́нь
rwały nurt — імклі́вая плы́нь
nurt literacki — літарату́рная плы́нь
2. цячо́ньне

- potok** — пато́к
dopływ — прыто́к
dopływ powietrza — прыто́к паве́тра

- C:** **rzeka** — рака́
płytką rzeką — плы́ткая рака́
głęboka rzeka — глыбо́кая рака́

- D:** 1. **mielizna** — 1. мелё
2. **plycizna** — 2. мелі́на

- bród** — брод
■ **Mam tego w bród.** — ■ У мяне гэ́тага поў́на / хоць гаць гаці́.

1. **próg** — паро́г
próg mieszkania — паро́г ха́ты
2. **poroh**

- próg / poroh Dniepru — паро́г Дня́пра

- E:** **koryto** — 1. рэ́чышча
głębokie koryto — глыбо́кае рэ́чышча
2. кары́та

- **pchać się jak świnie do koryta** —
■ лэ́зьці, як сьві́ньні да кары́та
łacha — стары́к

835

- A:** **ujście** — 1. ву́сьце
2. вы́хад
dać ujście złości — даць вы́хад злёсы́ці
delta — дэ́льта

- B:** **dorzecze** — пойма
rozlewisko — 1. абалона́ 2. разьлі́ў

- C:** **zalew** — 1. затон
2. за́вадзь

- Rzeka tworzyła zakola i zalewy. — Рака́ ця́клá лúкамі́ й затона́мі.

3. **wadaschoŹ**
zalew Zegrzyński — Зэгжы́нскі вадасхо́ў
powódź — паводка́

- D:** **roztoka** — водапа́дзёл

836

- A:** **jeziro** — возера́

- Śniardwy — Сьня́рдвы
Mamry — Ма́мры
Narocz — На́рач
Świtez — Сьві́цьзь
Brasławie — Бра́слаўе
Mazury — Ма́зуры

- pojezierze** — паазэ́р'е
lesiste pojezierze — лясі́стае паазэ́р'е

в: staw — стаў
spuścić wodę ze stawu — спусціць ваду са стаўу

staw — сустаў
ból w stawach — боль у суставах

sadzawka — сáжалка

837
1. zapora — 1. заслон
2. tama — 2. плаціна
3. dáмба
grobla — грэбля
wał — вал
jaz — запруда
zastawiać jazy — ста́віць запруды

838
zatoka — 1. затока
2. záвадзь
zatoka rzeczna — рачная затока / záвадзь
3. заліў
zatoka morska — марскі заліў
4. залысіна
buchta — бұхта

839
ocean — акіян
beskresny ocean — бяскра́йні акіян
wujść w otwarty ocean — в́ыйсьці ў адкрыты акіян

840
а: fala — хва́ля

Polski okręt¹ dymem bucha,
Gdy po wielkiej płynie fali.
Więc się dzieci zadziwiły:
“Czy ten okręt fajkę pali?”
¹карабэль

grzywacz — грыва́стая хва́ля

в: głębina — глыбі́ня
głęb — глыб
odmęt — бэ́здань

841
а: bérar — 1. brzeg
пяшчаны бэраг — пiaszczysty brzeg
bérar мора — brzeg morza
■ пэ́ршы лепшы — ■ pierwszy z brzegu
2. obrzeże
Берагі рову абсаджаныя кустамі. — Obrzeża rowu obsadzone krzakami.

ocean — акіян

1. Ocean Wielki / Spokojny — Вялікі / Ціхі акіян
2. Pacyfik
przepłynąć Pacyfik — пераплысьці Ціхі акіян
1. Ocean Atlantyczny — 1. Атлянтычны акіян
2. Atlantyk — 2. Атлянтыка
Ocean Lodowaty / Północny — Паўночны Ледавіты акіян
Arktyka — Арктыка
Ocean Indyjski — Індыйскі акіян

morze — мора

1. Morze Adriatyckie — 1. Адрыятычнае мора
2. Adriatyk — 2. Адрыятыка
1. Morze Azowskie — 1. Азоўскае мора
2. Азоў
1. Morze Bałtyckie — 1. Балтыйскае мора
2. Bałtyk — 2. Балтыка
Morze Barentsa — Баранцава мора
Morze Białe — Бэлае мора
Morze Czarne — Чорнае мора
Morze Jońskie — Янічнае мора
1. Morze Kaspijskie — 1. Каспійскае мора
2. Каспій
Morze Marmara — Мармуровае мора
Morze Martwe — Мёртвае мора
Morze Śródziemne — Міжзёмнае мора

узьбярэ́жжа — 1. wybrzeże
на ўзьбярэ́жжы Міжзёмнага мора — na wybrzeżu Morza Śródziemnego
2. brzeg

набярэ́жжа — nabrzeże
набярэ́жжа Сьвіслачы — nabrzeże Świsłoczy

в: пляж — plaża
пяшчаны пляж — piaszczysta plaża
загара́ць на пля́жы — opalać się na plaży
дзю́на — wydma

842
а: сўша — ład
на сўшы й на моры — na ładzie i na morzu
зямля́ — ziemia

в: зямні шар — 1. glob
2. kula ziemska

сьвет — świat
чэ́мпіён сьвэ́ту — mistrz świata
■ павандрава́ць на той сьвет —
■ powędrować na tamten świat
■ сьвет ня ба́чыў — ■ świat nie widział
■ каха́ць больш за ўсё на сьвэце —
■ kochać ponad cały świat / ponad wszystko w świecie
■ трохі паба́чыць сьвэту —
■ zwiedzić / zobaczyć kawał świata
■ увэ́сьці нека́га ў сьвет —
■ wprowadzić kogoś w świat

сусьвэ́т — wszechświat
вэліч сусьвэ́ту — ogrom wszechświata

843
а: глёбус — globus

W szkole
Na stole
Stał globus —
Wielkości arbuza,
A tu naraz jakiś łobuz
Nabił mu guza.
Z tego wynika
Historia całkiem niezwykła.
Siedlce wpadły do Krakowa,
Kraków zmienił się w jezioro,
Nowy Targ za San się schował,
A San urósł w górę spora.

Tatry, nagle wywrócone,
Okazały się w dolinie,
Wieprz popłynął w inną stronę
I zawadził aż o Gdynię.
Tam, gdzie w pierw płynęła Wisła,
Wyskoczyła wielka góra,
Rzeka Bzura całkiem przysła,
A powstała góra Bzura.
Stary Giewont zląkł się wielce
I przykucnął pod parkanem,
Každy myślał, że to Kielce,
A to było Zakopane.
Łódź pobiegła pod Opole
W jakichś bardzo ważnych sprawach —
Tylko nikt nie wiedział w szkole,
Gdzie podziła się Warszawa.
Nie było jej na Śląsku ni w Poznańskim,
Ani na Pomorzu, ani pod Gdańskim,
Ani na Ziemiach Zachodnich,
Ani na północ od nich,
Ani blisko, ani daleko,
Ani nad żadną rzeką!¹
Ani nad żadnym z mórz
Po prostu przepadła — i już!
Trzeba prędzej oddać globus do naprawy,
Bo nie może Polska istnieć bez Warszawy.

¹на ніводнай рацэ

1. ма́па — mapa
2. ка́рта

в: 1. шкала́ — skala

шкала́ Цэльсія — skala Celsjusza

2. машта́б

плань малога машта́бу — plan / mapa w małej skali

■ жыць на шырокую нагý — ■ działać na szeroka skalę

844 кантынэ́нт — kontynent

Эўропа — Europa

Азія — Azja

Афрыка — Afryka

жыць у Афрыцы — mieszkać w Afryce

Амэрыка — Ameryka

Паўночная Амэрыка — Ameryka Północna

Паўднёвая Амэрыка — Ameryka Południowa

Аўстралія — Australia

Антарктыда — Antarktyda

845

1. вьіспа — wyspa

2. востраў — 2. (кніжн.) ostrów

бязьліодны востраў / бязьліодная вьіспа — bezлюдna wyspa

Канарскія астравы — Wyspy Kanaryjskie

1. вьіспачка — wysepka

2. астравок

атол — atol

архіпэляг — archipelag

1. паўвьіспа — półwysp

2. паўвостраў

Балканскі паўвостраў — półwysp Bałkański
Скандынаўскі паўвостраў — półwysp Skandynawski

мыс — 1. cypel

3. прылядек

перашы́ек — przesmyk

846

1. краіна — 1. kraj

2. край — 2. kraina

родная краіна / родны край — kraj rodzinny
чужы край — obcy kraj

краіны Балтыі — kraje nadbałtyckie

■ ісьці на край сьвэту — ■ iść na kraj świata

нэўтральная краіна — kraj neutralny

край азэр і лясоў — kraina lasów i jezior

1. бацькаўшчына — ojczyzna

2. радзіма

краіна — kraj

Белару́сь — Białoruś

у Белару́сі — na Białorusi

Рэспу́бліка Белару́сь — Republika Białorusi

РБ — RB

Польшча — Polska

у Польшчы — w Polsce

Рэспу́бліка Польшча — Rzeczpospolita Polska

РП — RP

Чэхія — Czechy

Славáччына — Słowacja

1. Вугоршчына — Węgry

2. Вэ́нгрыя

Іта́лія — Włochy

у Іта́ліі — we Włoszech

Македонія — Macedonia

Баўга́рыя — Bułgaria

Украі́на — Ukraina

1. Няме́ччына — Niemcy

2. Герма́нія

у Няме́ччыне / у Герма́ніі — w Niemczech

Фэдэра́тыўная Рэспу́бліка Няме́ччына /

Герма́нія — Republika Federalna Niemiec

ФРН / ФРГ — RFN

Да́нія — Dania

Лі́тва — Litwa

Вялі́кае Кня́ства Лі́тоўскае —

Wielkie Księstwo Litewskie

Ла́твія — Łotwa

Э́стонія — Estonia

Расе́я — Rosja

Злу́чанья Шта́ты Амэ́рыкі —

Stany Zjednoczone Ameryki

Вялі́кабрыта́нія — Wielka Brytania

Ша́тля́ндзя — Szkocja

Фра́нцыя — Francja

у Фра́нцыі — we Francji

Гішпа́нія — Hiszpania

Ізра́іль — Izrael

Кіта́й — Chiny

вярну́цца з Кітаю — wrócić z Chin

847

грамадзянін — obywatel

грамадзяне — obywatele

Я — грамадзянін Беларусі. — Jestem obywatelem Białorusi.

ганаровы грамадзянін Варшавы — honorowy obywatel Warszawy

грамадзянства — obywatelstwo

атрымаць амерыканскае грамадзянства —
otrzymać amerykańskie obywatelstwo

848

дакумэнт — dokument

Калі ласка, вась мае дакумэнты. — Proszę, oto moje dokumenty.

правэрыць / спраўдзіць дакумэнт —
sprawdzić dokumenty

пашпарт — paszport

замежны пашпарт — paszport zagraniczny

**асабістае пасьвэдчаньне —
legitymacja**

пропуск — przepustka

віза — wiza

Trzeba lecieć do Warszawy,
Pozłatwiać wszystkie sprawy,
Paszport, wizy i dewizy,
Kupić kufry i walizy.

**Każdy tęskni za swoim krajem.
— Кожны сумуе па сваім краі.**

849

на́цыя — nacja

- на́цыяна́льнасьць — narodowość
- славя́нін — Slowianin
славя́нка — Slowianka
славе́нец — Sloweniec
славе́нка — Slowenka
слава́к — Slowak
слава́чка — Slowaczka
паля́к — Polak
паля́кі — Polacy
полька́ — Polka
белару́с — Białorusin
белару́сы — Białorusini
белару́саў — Białorusinów
белару́ска — Białorusinka
се́рб — Serb
се́рбія́нка — Serbka
баўга́рын — Bułgar
баўга́рка — Bułgarka
1. расе́ец — Rosjanin
2. ру́скі — Rosjanin
3. рася́нін — Rosjanin
расе́йка — Rosjanka
1. лету́віс — Litwin
2. лі́товец — Litwin
3. лі́твін — Litwin
1. лету́ві́нка — Litwinka
2. лі́тоўка — Litwinka
3. лі́тві́нка — Litwinka
ла́тыш — Łotysz
ла́тышка — Łotyszka
эсто́нец — Estończyk
фі́н — Fin
1. вугора́ц — Węgier
2. в́нгар — Węgier
фра́нцуз — Francuz
фра́нцузка́ — Francuzka
іта́льінец — Włoch
іта́лья́нка — Włoszka
да́тчэі́н — Duńczyk
га́ляндзец — Holender
га́ляндка́ — Holenderka
бе́льгі́ец — Belg
бе́льгі́йка — Belgijka
анге́лец — Anglik
анге́лька — Angielka
ша́тля́ндзец — Szkot
ша́тля́ндка́ — Szkotka
не́мец — Niemiec
1. не́мка — Niemka
2. (pot.) ня́мкі́ня — Niemka
1. а́ўстры́ец — Austriyak
2. а́ўстры́як — Austriyak
амэ́рыка́нец — Amerykanin
амэ́рыка́нка — Amerykanka
індэ́ец — Indianin
інду́с — Hindus
цыга́н — Cygan
кіта́ец — Chińczyk
кіта́йка — Chinka
грэ́к — Grek
грача́нка — Greczynka
ара́б — Arab
ара́бы — Arabowie
1. гэбра́й — Żyd
2. яўрэ́й — Żyd
3. жы́д — Żyd
ту́рак — Turek
ту́рачка́ — Turczynka

850

- А: 1. вобла́сьць — 1. obwód
Гарадзэ́нская вобла́сьць — obwód Grodzieński
2. акру́га — 2. okręg
■ вы́барчая акру́га — ■ obwód / okręg wyborczy
3. акру́жнасьць — 3. okrag
акру́жнасьць та́ліі — obwód talii
намалява́ць акру́жнасьць — określić okręg / okrag
4. конту́р — kontur
конту́р квадра́ту — obwód kwadratu
- В: 1. раён — 1. rejon
Лéпельскі раён — Rejon Lepelski
2. рэгіён — 2. region
гаспада́рчы рэгіён — region gospodarczy
3. (zicm.) удзе́л — 3. dzielnica
кліма́тычны рэгіён — dzielnica klimatyczna
Сандо́мірскі ўдзел — dzielnica sandomierska
4. кварта́л — kwartał
фа́брычны раён / фа́брычны кварта́л — dzielnica fabryczna
- С: ваяво́дзтва — województwo
Бела́стоцкае ваяво́дзтва — województwo Białostockie
паве́т — powiat
1. вола́сьць — gmina
2. абшчы́на — gmina
Пала́та абшчы́наў — Izba Gmin

851

1. гора́д — 1. miasto
ста́лічны гора́д — miasto stołeczne
цэ́нтар ваяво́дзтва — miasto wojewódzkie
2. (reg.) ме́ста — miasto
жыха́ры гора́да / ме́ста — mieszkańcy miasta

гора́д — miasto

- Ме́нск — Mińsk
Мі́нск Маза́вэцкі — Mińsk Mazowiecki
Гора́дня — Grodno
Бела́сток — Białystok
у Бела́стоку — w Białymstoku
зь Бела́стоку — z Białegostoku
Нава́градак — Nowogródek
Бе́расьце — Brześć
Бы́дгашч — Bydgoszcz
у Бы́дгашчы — w Bydgoszczy
Сако́лка — Sokółka
Ві́льня — Wilno
Кіе́ў — Kijów
у Кіе́ве — w Kijowie
Льво́ў — Lwów
Ры́м — Rzym
Ве́на — Wiedeń
Мі́лян — Mediolan
Лё́ндан — Londyn
Нью-Ё́рк — Nowy Jork
Мо́нхэн — Monachium
1. Кара́левец — 1. Królewiec
2. Ке́нігсбэ́рг — 2. Kaliningrad
3. Калі́нінград — 3. Kaliningrad
Марсэ́ль — Marsylia
Тэ́ль-Аві́ў — Tel-Awiv

мястэчка — miasteczko
вёска — wieś
сталіца — stolica
раённы цэнтар — *centrum rejonowe*

852
краявiд — krajobraz

853
рэльеф — 1. relief 2. rzeźba
рэльеф мясцовасці — ukształtowanie terenu /
rzeźba terenu

854
раўніна — równina
нізіна — nizina
1. даліна — dolina
2. лог
■ мядзвѣдзжы лог — *głucha leśna dolina*
катлавіна — kotlina

855
А: 1. дол — dół
2. яма
вѣкапаць дол / вѣкапаць яму — wykopać dół
3. ніз
ад вѣрху да нізу — od góry do dołu

1. уніз — 1. w dół
уніз па рацэ — w dół rzeki
2. долу — 2. ku dołowi
хіліцца долу — chylić się ku dołowi
знізу — z dołu
атрымаць грошы пасяля выканання
работы — otrzymać pieniądze z dołu

В: роў / раўсцьці — ryczał (ryczeń)
Вол роў з усяе моцы. — Wół ryczał z całej mocy.

1. вѣкап — wykop
2. катлаван
падкоп — podkop
перакоп — przekop
акоп — okop
раскопы — rozkopy

С: ямка — dołek
ямінка — dołeczek
падкопвацца пад каго-небудзь — kopać dołki
pod kimś
ямінкі на пчоках — dołeczki w policzkach
паглыбленне — 1. wgłębienie
2. zagłębienie
угнутасць — 1. wklęsłość
2. wklęsnięcie

856
цясьніна — 1. wąwóz
2. parów
каньён — kanion
яр — 1. jar
2. wądół
3. яміна

Дарога — ■ яма на яміне. — Droga pełna
wądołów.
1. выбоіна — wyrwa

выбоіна ў маставой — wyrwa w jezdni
2. пралом
пралом у мурѣ — wyrwa w ścianie
3. прагал
прагал у памяці — wyrwa w pamięci
варонка — lej
варонка ад бомбы — wyrwa po bombie / lej
po bombie
кратэр — krater
правал — 1. zapadlisko
глыбокі правал — głębokie zapadlisko
2. przegrana
мой правал у гонках — moja przegrana na
wścigach

857
прорва — przepaść
дарога над прорваю — droga nad przepaścią

прапасьці — przepaść
Усё прапала. — Przepadło wszystko.

бѣздань — otchłań
строма — urwisko
абрыў — obryw

858
лячора — 1. jaskinia
2. pieczara
грот — grota
ніша — 1. wnęka
2. nisza
паўкрўглая ніша — półkolistą wnęką / niszą

859
няшчѣльнасць — nieszczelność
шчѣліна — 1. szczelina
2. szpara
1. расколіна — pęknięcie
2. трэшчына
надрэз — nacięcie
пракол — nakłucie
дзіра — dziura
дзірка — dziurka

860
узгор'е — wzgórze
пагорак — pagórek
1. узгорак — wzgórek
2. прыгорак
узвышак — wzniesienie
стромы ўзвышак — strome wzniesienie
вышыня над узроўнем мора — wzniesienie
nad poziom morza
1. узвышша — 1. wyżyna
Ліоблінскае ўзвышша — Wyżyna Lubelska
2. вяршыня — 2. szczyt
вяршыня мастацтва — wyżyna sztuki
вяршыня дасягненняў — szczyt osiągnięć
горная вяршыня — szczyt górski
вяршыня жаданняў — szczyt pragnień
3. пік
пікавыя гадзіны — godziny szczytu
верх — wierzch
гарá — góra
скалá — skała

861

А: **насып** — **nasyp****вал** — **wal**1. **апоўзень** — 1. **usypisko**2. **восып** — 2. **osypisko**3. **piarg**1. **звал** — 1. **zwał**2. **адвал** — 2. **hałda**3. **тэрыкон**В: **стос** — **stos****піраміда** — **piramida**

862

1. **узбiра́цца** — **wspinać się**узбiра́цца па лёсьвіцы — **wspinać się po schodach**узбiра́ўся на пяты павёрх — **wspinał się na czwarte piętro**2. **узлáзіць**1. **узлэ́зьці** — 1. **wspiać się**2. **узбíцца**узлэ́зьці / узбíцца на лáву — **wspiać się na ławę**1. **узлáзіць** — **piąć się**2. **пiя́цца**узлáзіць па лёсьвіцы — **piąć się po schodach**Куды ты пнэсься? — **Dokąd się pniez?****вíцца** — **wić się**дарога вiэцца пад гару — **droga wiję się pod górę****ускара́скацца** — **wdrapać się**ускара́скацца на дрэ́ва — **wdrapać się na drzewo**ускара́скацца па драбiне на паддáшпа — **wdrapać się po drabinie na strych****ула́зіць** — **włazić**1. **усяцягнúцца** — **wciągnąć się**усяцягнúцца па ліне / па канáце на вяршbныю мáчты — **wciągnąć się po linie na szczyt maszty**2. **уцягнúцца**уцягнúцца ў пра́цу — **wciągnąć się do pracy**

863

увайсьці — **wejść**увайсьці ў пакой — **wejść do pokoju**Я ўвайшоў у кра́му. — **Wszedłem do sklepu.****уваходзіць** — **wchodzić****падыходзіць** — **podchodzić**1. **зайсьці** — **wstąpić**зайсьці ў кавя́рню — **wstąpić do kawiarni**2. **уступiць**уступiць у пáртыю — **wstąpić do partii**1. **уэ́хаць** — **wjechać**уэ́хаць у лес — **wjechać do lasu**2. **узэ́хаць**узэ́хаць на дзiвiяты павёрх — **wjechać na ósme piętro**

864

узьляцéць — **wzlecieć**1. **узьнiцца** — **unieść się**прыўзьнiўся на паду́шках — **uniósł się na poduszkach**Самалёт уздыма́ецца ўсё вышэй. — **Samolot**

unosі się coraz wyżej.

2. **паддáцца парíву пачу́ццаў**Ім лёгка апаноўвалі пачу́ццаў. — **Łatwo się unosił.**■ **узвiцца ад гнэ́ву** / ■ **палыхнiць****гнэ́вам** — ■ **unieść się gniewem**1. **узвiцца** — 1. **wzbić się**Пыл узвiваўся над дарогай. — **Kurz wzbijał się nad drogą.**2. **узмiць** — 2. **wzlecieć**Ястраб узвiўся / узмiў у нéба. — **Jastrząb wzleciał ku niebu / wzbił się w niebo.**

865

А: 1. **сыходзіць** — 1. **schodzić**сыходзіць па лёсьвіцы — **schodzić po schodach**Час марнiўецца. — **Czas na niczym schodzi.**2. **спуска́цца** — 2. **zstępować**сыходзіць з апошняй прыступкi — **zstępować z ostatniego schodka**гўжам спуска́цца ў далiну — **zstępować gósego w dolinę****апуска́цца** — **opuszczać się****сысьці** — **zejść**сысьці на дол — **zejść na dół****зьлэ́зьці** — 1. **zleźć**за́раз зьлэзу — **zaraz zlezę**2. **zsiąść**зьлэ́зьці з каня — **zsiąść z konia****злáзіць** — **złazić**Злазь на зямлi! — **Złaz na ziemię!****панiжа́цца** — **obniżyć się**Тэмператýра панiжа́ецца. — **Temperatura się obniża.****зньiжа́цца** — **zniżyć się**В: **ападаць** — **opadać****спадáць** — **spadać****зьляцéць** — **zlecieć**С: **зэ́хаць** — **zjechać****скацiцца** — **stoczyć się.**

866

распаўсьiодзiцца — **rozprzestrzenić się****разысьціся** — **rozejść się.**разысьціся ў розныя бакi — **rozejść się w różne strony**З жонкаю мы разышлiся. — **Rozeszliśmy się z żoną.**1. **разыходзіцца** — **rozchodzić się**Сябры доўга не разыходзiлiся. — **Przyjaciele długo się nie rozchodzili.**2. **растапта́цца**Боты нарэшце растапáлiся i ўжо ня мўляюць. — **Buty wreszcie się rozchodziły i już nie uwierają.****пашырыцца** — **rozszerzyć się****расцьянiцца** — **rozciągnąć się**расцьянiўся на ложку — **rozciągnął się na łóżku**

867

класьціся — 1. **kłaść się**У нас кладу́цца рáна. — **U nas kładą się wcześniej.**2. **по́ложыць się**Кладзiся, я табé пасцьялiла. — **Położ się, postęłam ci.**

2. лёгчы

Я стаміўся й хачу лёгчы. — Jestem zmęczony i chcę się położyć.

3. паклэсьціся

паклэсьціся спаць — położyć się spać

868

А: прастора — przestrzeń

вольная прастора — wolna przestrzeń

1. прастор — 1. przestworze

2. раздолье — 2. przestwór

3. прасьцяг

марскія прасторы — morskie przestworza / przestwory

1. разьлёгласьць — przestronność

2. разлог

В: абшар — obszar

тэрыторыя — 1. terytorium

2. teren

на ўсёй тэрыторыі нашай дзяржавы — na całym terytorium / na terenie naszego państwa

1. павэрхня — 1. powierzchnia

шурпата павэрхня — chropowata powierzchnia
выплысці на павэрхню — wypłynąć na powierzchnię

2. (мат.) плошча

Плошча гэтага будынка — 1000 квадратных мэтраў. — Powierzchnia tego budynku wynosi 1000 metrów kwadratowych.

С: 1. плошча — plac

2. пляц

на плошчы Касьціёнкі / на пляцы Касьціёнкі — na placu Kościuszki

жылплошча — powierzchnia mieszkalna

зона — strefa

акупацыйная зона — strefa okupacyjna

палігон — poligon

поле дзейнасьці — domena

абсяг — zasięg

у абсягу 12 кілямэтраў — w zasięgu 12 kilometrów

абсяг дзейнасьці — zasięg działania

акружэньне — otoczenie

асяродзьдзе — środowisko

869

А: адлёгласьць — odległość

на малую адлёгласьць — ma małą odległość

дыстанцыя — dystans

захоўваць дыстанцыю — zachowywać dystans

1. памёр — 1. wymiar

2. rozmiar

Я назваў свае памэры адзеньня й абутку. — Podałem swoje rozmiary odzieży i obuwia.
Якога памэру ў цябе боты? — Jaki masz rozmiar butów?

вымярэньне — wymiar

чацьвертае вымярэньне — czwarty wymiar

В: 1. даль — dal

2. далеч

3. далячынь

4. далечыня

шлях далечынёю ў трысячу кілямэтраў — szlak o długości tysiąca kilometrów

аддалэньне — oddalenie

у аддалэньні — w oddaleniu / w oddali

С: блізкасьць — bliskość

В: даўжыня — długość

1. шырыня — szerokość

з палец шырынёй — na szerokość palca

2. шыр

распахнуць вокны ўва ўсё шыр — otworzyć okna na całą szerokość

3. (geogr.) шыратá

на любой геаграфічнай шыраце — pod każdą szerokością geograficzną

таўшчыня — grubość

таўшчыня муроў — grubość murów

басавітасьць голасу — grubość głosu

дыямэтар — średnica

дыямэтар трубы — średnica rury

велічыня — wielkość

870

кілямэтар — kilometr

за дзесяць кілямэтраў адсюль — dziesięć kilometrów stąd

мэтар — metr

трыццаць два мэтры — trzydzieści dwa metry

сантымэтар — centymetr

мілімэтар — milimetr

міля — mila

хуткасьць сёмдзесят міляў на гадзіну — szybkość siedemdziesiąt mil na godzinę

871

далёка — daleko

воддаль — w oddaleniu

1. на водшыбе — 1. w oderwaniu od czegoś

2. na odludziu

Хата стаяла на водшыбе.

бязьлюдзьдзе — odludzie

здалёк — z daleka

здаля — z dala

Gdzie? — Дзе?
Dokąd? — Куды?
Skąd? — Адкуль?

Biega, krzyczy pan Hilary:
— Gdzie są moje okulary?

Szuka w spodniach i w surducie,
W lewym bucie, w prawym bucie.

Wszystko w szafach poprzewracał!,
Maca szlafrok, palto maca.

— Skandal! — krzyczy
— nie do wiary!

Ktoś mi ukradł okulary!”

Już podłogę chciał odrywać,

Już milicję zaczął wzywać.

Nagle — zerknął do lusterka...

Nie chce wierzyć. Znowu зерка.

Znalazł! Są! Okazało się,

Że je miał na własnym nosie.

¹папераварочваў
²Знайшоў! Ёсьць!

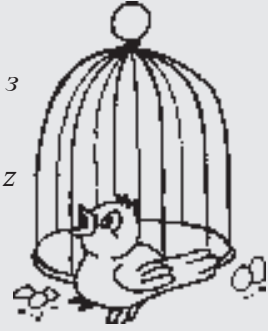
Сядзела птушка ў
клетцы. — Siedział
ptaszek w klatce.

— Як жа мне
надакучыла тут! — Jakże
mi się tutaj znudziło!

Птушка выбралася з
клеткі на волю.

Ptaszek wydostał się z
klatki na wolność.

872

А: блізка — blisko

паблізу — w pobliżu

недалёка — niedaleko

Мы жывём недалёка адзін ад аднаго. —
Mieszkamy niedaleko siebie.

непадалёк — nieopodal

1. побач — obok

2. поруч

Жывём адзін з адным побач / поруч. —
Mieszkamy obok siebie.

побач з хатай — obok chaty

поруч / побач са мною — obok mnie

1. у суседзтве — 1. w sąsiedztwie

2. па суседзтве — 2. po sąsiedzku

1. каля — koło

2. ля

Сядзь каля / ля мянэ. — Usiądź obok mnie /
przy mnie.

каля / ля хаты — koło chaty

Дзяўчыне было каля дваццаці. — Dziewczyna
miała koło dwudziestki.

У мянэ засталася нешта каля мільёна. —
Zostało mi coś około miliona.

3. пры — 3. przy

стаяць ля вакна — stać przy oknie

Машына збаўляе ход ля скрыжавання. —
Samochód zwalnia przy skrzyżowaniu.

сядзець пры хворым — siedzieć przy chorym

хадзіць пры пісталёце — chodzić z pistoletem

■ адзін пры адным / ■ адзін каля

аднаго — ■ głowa przy głowie

сядзець за пісьмовым сталом — siedzieć przy
biurku

застацца ў жывых — zostać przy życiu

раз за разам — raz przy razie

В: 1. адразу — tuż

2. побач

адразу за лэсам — tuż za lasem

— Ці далёка жыве Іваноўскі? — Ды вунь,
побач. — Czy daleko mieszka Iwanowski? —
A tuż obok!

ВОСЬ-ВОСЬ — tuż-tuż

Здавалася, канец настане вось-вось. —
Zdawało się, że koniec jest tuż-tuż.

873

W — 1. у 2. на 3. без прыназоўніка
сукенка бэлага колеру — suknie w białym
kolorze

пакалечыць сабе палец — skaleczyć się w
palec

рыцар, узброены мячом — rycerz, uzbrojony
w miecz

назапасіць харчоў — zaopatrzyć się w
żywność

мясыціна, багатая на ваду — okolica
obfitująca w wodę

у 1975 годзе — w roku 1975 / w 1975 roku

голасна / на ўвесь голас сьмяяцца — śmiać
się w głos

атрымаць у падарунак — otrzymać w darze
на працягу трох дзён — w ciągu trzech dni

у адваротным напрамку / кірунку — w
odwrotnym kierunku

DO — 1. да 2. у

прыбыць у Менск — przybyć do Mińska

пакласыці ліст у шуфляду — włożyć list do
szuflady

хадзіць у школу — chodzić do szkoły

працаваць да вэчара — pracować do wieczora

нехта здатны да любой работы — ktoś ma
głowę do wszystkiego

ДЛЯ — 1. dla 2. do

кубак для кавы / пад каву — filiżanka do
kawy

бочка для віна — beczka do wina

для мянэ — dla mnie

— А захачу —
дык і зьлева!

— А як зечсе,
то і з лева!

— Магу за
клеткаю стаць.

— Mogę stać za
klatką.

— Цяпер я магу
рабіць усё, што хачу!
— Teraz mogę robić
wszystko co chcę!

— Магу падляцець
справа.

— Mogę podlecieć z
prawej strony.

● Не для пса каўбаса. — Nie dla psa
kielbasa.

2. дзеля

На дзікоў палявалі дзеля мяса. — Na dziki
polowali dla mięsa.

874

A: 1. сўпраць / супроць — **przeciwno**
сўпраць майго вакна — na przeciwko mojego
okna
Я — сўпраць / супроць гэтага! — Jestem
przeciwno temu!

насўпраць — 1. **naprzeciw**
2. **naprzeciwno**

Жыць насўпраць тэатру. — Mieszkać
naprzeciw / naprzeciwno teatru.

насўстрач — 1. **naprzeciw**
2. **naprzeciwno**

пайсці каму-небудзь насўстрач — wyjść
komuś naprzeciw

B: **наперакор** — **naprzekór**

1. **насўперак** — **wbrew**

насўперак усім і ўсяму — wbrew wszystkim i
wszystkiemu

2. **насукор**

3. **насупор**

насўперак / насукор / насупор уласнай
волі — wbrew własnej woli

4. **нягледзячы**

насўперак забароне / нягледзячы на
забарону — wbrew zakazowi

C: **наадварот** — **przeciwnie**

зусім наадварот — wręcz przeciwnie

875

A: **пэрад** — **przód**
пэрад кашулі — przód koszuli
павярнуцца пэрадам — obrócić się
przodem
пэрад — **przed**

Пэрада мной ляжаў стос сшыткаў. — Przedem
mną leżał stos zeszytów.

вўцягнуць пэрад сабою ногі — wyciągnąć
nogi przed siebie

Машына заехала пад дом. — Samochód
zajechał przed dom.

засланіцца ад удару — zasłonić się przed
ciosem

уцячы ад пагоні — uciec przed pogonią

пажаліцца пэрад маткай — wyżalić się przed
matką

■ **пэрадусім** / ■ **перш за ўсё** —
■ **przede wszystkim**

B: 1. **папэрадзе** — 1. **przodem**

кročыць напэрадзе / папэрадзе / сьпэраду —
kroczyć przodem

2. **напэрадзе** — 2. **przed** (kim)

У мяне яшчэ ўсё напэрадзе. — Jeszcze
wszystko mam przed sobą

3. **сьпэраду** — 3. **z przodu**

Натоўп напіраў сьпэраду й ззаду. — Tłum
napierał z przodu i z tyłu.

напэрад — **naprzód**

падацца напэрад — posunąć się naprzód

заплаціць напэрад — zapłacić naprzód / z

góry

■ **Поўны напэрад!** — ■ **Cała naprzód!**

збягаць напэрад — wybiegać naprzód

апраўць нэшта задам напэрад — nałożyć /

włożyć coś tył na przód

876

1. **вакол** — 1. **wokół**

Вакол мяне была пўстка. — Wokół mnie była
pustka.

2. **навокал** — 2. **wokoło**

3. **навакол** — 3. **naokoło**

4. **наўкол** — 4. **dookoła**

— А магу й на яе
сесьці.

— А mogę i na niej
usiąść.

— Магу нават схавацца
пад клеткай!

— Mogę nawet pod klatką
się schować!

877

1. пад — pod

трапіць пад машыну — wpaść pod samochód
схавацца пад дрэвам — schronić się pod drzewo

бітва пад Грунвальдам — bitwa pod Grunwaldem

прыняць / узяць пад увагу — wziąć pod uwagę

на гары — pod górę

пад гары — z góry

2. супраць

3. проці

супраць / проці ветру — pod wiatr

плысьці супраць плыні — płynąć pod prąd

878

з — z

вярнуцца з адпачынку — wrócić z wczasów

выйсьці з берагоў — wystąpić z brzegów

шмат хто з іх — wielu z nich

нэхта з вас — któryś z was

кінуцца з кулакамі — rzucić się z pięściami

рухацца пэразь сілу — poruszać się z wysiłkiem

пакахаць усім сэрцам — pokochać z całego serca

спяшацца на дапамогу — śpieszyć z pomocą

А як з грашымі? — A jak z forszą?

зрдку — z rzadka

1. гру́ба ка́жучы — z grubsza

2. прыблізна

ра́птам — z nagła

зьлёгка — z lekka

879

з-за — 1. zza 2. z

з-за гра́ніцы — zza granicy

вы́сунуць галаву́ з-за плоту — wychylić głowę zza płotu

з-за таго, што ... — z tego powodu, że...

880

за — za

Чалавек за бортам! — Człowiek za burtą!

За сёмымі гарамі, за сёмымі лясамі... — Za siedmioma górami, za siedmioma lasami...

ні за што ў жыцці — za nic w życiu

ні за якія грошы — za żadne pieniądze

з дапамогаю / пры дапамозе — za pomocą

лічыўся за спецыяліста — uchodził za specjalistę

лічыць некага за дурня — mieć kogoś za durnia

страшэнна любіць цукэркі — przepadać za cukierkami

па-за — poza

апрача таго — poza tym

па-за дужкамі — poza nawiasem

Нешта выходзіць па-за рамкі... — Coś wybiega poza ramy...

Праца, выкананая ў нерабочы час. — Praca, wykonana poza godzinami pracy.

поза — poza

прыняць позу — przyjąć pozę

881

1. над 2. на 3. не па — nad

Самалёт ляціць над горадам. — Samolot leci nad miastem.

паехаць на возера — pojechać nad jezioro

вяртацца пад рэніцу — wracać nad ranem

Нямá нічога прыгажэй за мўзыку. — Nie ma nic miłszego nad muzykę.

пра́ца не па сілах — praca nad siły

невymoўна пчасьлівы — szczęśliwy nad wyraz

жыць не па сродках — żyć nad stan

Гэта быў скандал дык скандал! — To był skandal nad skandale!

песьня песьняў — pieśń nad pieśniami

1. па-над — 1. ponad

узляцець па-над хма́рамі — frunąć ponad chmury

разу́мны не па гадох — mądry ponad wiek

2. больш за / болей за — 2. więcej niż

На прадпрыемстве працуе больш за тўсячу чалавек. — W zakładzie pracuje ponad tysiąc osób / więcej niż tysiąc osób.

апрача таго — 1. ponad to

2. oprócz tego

882

1. на 2. у 3. з — na

лёгчы на траву — położyć się na trawie

на першы погляд — na pierwszy rzut oka

глыбінёю ў два мэтры — głęboki na dwa metry

таўшчынёю з палец — gruby na palec

нарвацца на непрыёмнасьць — narazić się na przykrość

спадзявацца на нечае абяцаньне — polegać na czyjejś obietnicy

На здароўе! — Na zdrowie!

твор для фартэпіяна — utwór na fortepian

вы́йсьці вонкі — wyjść na zewnątrz

ляжаць ніцма — leżeć na wznak

883

1. праз — przez

2. пэраз

3. скрозь

пералезьці пэраз плот — przeleźć przez płot

зазірнуць праз шыбу — zajrzeć przez szybę

сьмяяцца скрозь сьлёзы — śmiać się przez łzy

падзіць скрозь зўбы — cedzić przez zęby

гаварыць пра некага цэлы вэчар — mówić o kimś przez całą wieczór

Праз цябэ яна страціла здароўе. — Przez siebie straciła zdrowie.

зьмяняць слова па склонах / скланяць

слова — odmieniać wyraz przez przypadki

зада́ньне, пра́чытанае вўчнем — wypracowanie przeczytane przez ucznia

падзяліць дзесяць на пяць — podzielić dziesięć przez pięć

памножыць два на тры — pomnożyć dwa przez trzy